

6. Наказ МОЗ України «Про затвердження Інструкції про проведення обов'язкових попередніх і періодичних психіатричних оглядів» від 01.02.2002 р.

7. Наказ МОЗ України «Про затвердження Порядку проведення судово-психіатричної експертизи» від 08.10.2001 р.

8. Наказ МОЗ України «Про затвердження Порядку про застосування примусових заходів медичного характеру до осіб, які хворіють на психічні розлади і вчинили суспільно небезпечні діяння, у психіатричній лікарні із суворим наглядом» від 08.10.2001 р.

Ключка Д.М.

(наук. кер. – викладач вищ. катег. Коваленко С.В.)

студент I курсу

*Полтавського нафтового геологорозвідувального
технікуму ПолтНТУ ім. Юрія Кондратюка*

ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА МОЛОДІ НА ПРАЦЮ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

Право на працю посідає важливе місце в системі загальнолюдських цінностей, що формують економічне та соціальне становище суспільства в цілому. Можливість заробляти собі на життя працюю, яку людина сама для себе вільно вибирає чи на яку вільно погоджується, є змістом права на працю. Вільне обрання праці та вільне погодження на неї означає виключне право особи самій розпоряджатися своїми здібностями до праці.

Відповідно до положень Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», молодь – це громадяни України віком від 14 до 35 років. Держава гарантує працездатній молоді рівне з іншими громадянами право на працю (особливості праці неповнолітніх встановлюються законодавством); держава забезпечує працездатній молоді надання першого робочого місця на строк не менше двох років після закінчення або припинення навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах, завершення професійної підготовки і перепідготовки, а також після звільнення зі строкової військової або альтернативної (невійськової) служби; держава гарантує надання роботи за фахом на період не менше трьох років молодим спеціалістам – випускникам державних професійно-технічних та вищих навчальних закладів, потреба в яких була визначена державним замовленням [3].

Молоді громадяни, які звернулися до державної служби зайнятості в пошуках роботи, одержують безоплатну інформацію та професійну консультацію з метою вибору виду діяльності, професії, місця роботи, а також, у разі необхідності, проходять професійну підготовку і перепідготовку. Держава сприяє створенню молодіжних центрів праці, а також молодіжних громадських організацій (агентства, біржі, бюро та інші) для

забезпечення працевлаштування молоді, реалізації програм її професійного навчання та вдосконалення професійної майстерності [3].

За законом не допускається прийняття на роботу осіб молодше шістнадцяти років (ст. 188 КЗпПУ). Як виняток, за згодою одного із батьків або особи, що його замінює, можуть прийматися на роботу особи, які досягли п'ятнадцяти років. Але сьогодні досить багато дітей бажають працювати влітку або під час шкільних канікул. Тому в Кодексі законів про працю України є уточнення, що для підготовки молоді до продуктивної праці допускається прийняття на роботу учнів загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних і середніх спеціальних навчальних закладів для виконання легкої роботи, що не завдає шкоди здоров'ю і не порушує процесу навчання, у вільний від навчання час по досягненні ним чотирнадцятирічного віку за згодою одного з батьків або особи, що його замінює.

На кожному підприємстві, в установі чи організації ведеться спеціальний облік працівників, які не досягли вісімнадцяти років, із зазначенням дати їх народження (ст. 189 КЗпПУ) [4].

Станом на 1 січня 2014 року кількість зареєстрованих безробітних становила 487,7 тис. осіб. [1]. Втім, реальний рівень безробіття значно вищий, адже далеко не кожен, хто втратив роботу, офіційно оформляє свій статус. В Україні близько 5 млн громадян працюють нелегально. За межею бідності перебувають 3,6 млн осіб.

15 жовтня 2012 р. уряд схвалив програму сприяння зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2017 р. Очікується, що в результаті реалізації програми в 2017 р. чисельність зайнятого населення збільшиться до 21,4 млн осіб, з яких офіційно працевлаштованими будуть не менше 17 млн. Крім того, очікується, що рівень безробіття в Україні, розрахований за методологією Міжнародної організації праці (МОП), знизиться з 7,9% в 2012 р. до 6,3% у 2017, а серед молоді він складе 13% проти нинішніх 19% [5].

Наша країна, наші громадяни прагнуть потрапити у Європейський Союз, тому необхідно розглянути яким чином європейські країни долають безробіття та які перспективи нас можуть чекати у Європі.

У червні 2013 року у Брюсселі відбувся саміт лідерів держав ЄС. Головна мета зустрічі – подолання безробіття серед молоді та активізація підприємництва. Керівники 28 країн домовилися щодо фінансової підтримки безробітних молодих європейців.

У Євросоюзі вже давно існував план під назвою «гарантії молоді», який передбачає, що протягом 4 місяців після закінченні школи або втрати роботи особи віком до 25 років мають отримати допомогу для професійного навчання або ж навіть для працевлаштування на нове місце. План, однак, залишався тільки на папері, але нині ситуацію змінює те, що у європейської співдружності для молоді з'явилися гроші – шість мільярдів євро, розрахованих до 2020 року. На саміті європейські лідери вирішили

розблокувати цей фонд значно раніше – протягом наступних двох років, з метою завдати потужний і швидкий удар по безробіттю молодих європейців [6]. Таким чином, «молодіжні робочі гарантії», ухвалені на саміті, мають вступити в дію 2015 року. Вони передбачають, що кожен безробітний віком до 25 років має впродовж чотирьох місяців отримати пропозицію роботи, місце для навчання або щонайменше практики. Політики визначили три пріоритети для цього – освіту, інтеграцію на ринок праці та заснування бізнесу молодими людьми [8].

Європейською Комісією в Брюсселі та інших європейських країнах організовані європейські біржі праці, де молодь може переглянути пропозиції роботи багатьох фірм, не лише, наприклад, з Бельгії, а й з Великобританії, Франції, тобто не однієї країни. Є багато можливостей не лише для людей з досвідом роботи, а й для тих, які тільки починають. Підтримку процесу пошуку роботи за кордоном здійснює система EURES, котра містить в інтернеті пропозиції з усієї Європи. Утім, пошук роботи без огляду на кордони для європейців поки що продовжує залишатися рідкістю. Лише три відсотки усіх громадян Європейського Союзу, як засвідчують дані європейського статистичного відомства Євростат, упродовж тривалого часу працюють за кордоном. Потрібні реформи [7].

Також європейські країни використовують дуальну систему освіти, під час якої можливе паралельне навчання в професійній школі та на виробництві, що покращить продуктивність праці та попит на професійних фахівців, які потрібні підприємствам [7].

Щодо нашої країни, то статтею 5 Закону України «Про зайнятість населення» визначені державні гарантії у сфері зайнятості, зокрема, безоплатне сприяння у працевлаштуванні, обранні підходящої роботи та одержанні інформації про ситуацію на ринку праці й перспективи його розвитку; захист від дискримінації у сфері зайнятості, необгрунтованої відмови у найманні на роботу і незаконного звільнення; додаткове сприяння у працевлаштуванні окремих категорій громадян, до яких, відповідно до частини 1 статті 14 Закону, належить, зокрема, діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, особи, яким виповнилося 15 років і які за згодою одного з батьків або особи, яка їх замінює, можуть, як виняток, прийматися на роботу; молодь, яка закінчила або припинила навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах, звільнилася із строкової військової або альтернативної (невійськової) служби (протягом шести місяців після закінчення або припинення навчання чи служби) і яка вперше приймається на роботу) [2]. Деякі положення Закону України «Про зайнятість населення» спрямовані на розширення можливостей для підвищення конкурентоспроможності молоді. Так, відповідно до статті 29 Закону, студенти вищих та учні ПТНЗ, що здобули професію (кваліфікацію) за освітньо-кваліфікаційним рівнем «кваліфікований робітник», «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст» та продовжують навчатися

на наступному освітньо-кваліфікаційному рівні, мають право проходити стажування за професією (спеціальністю), за якою здобувається освіта, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, на умовах, визначених договором про стажування у вільний від навчання час. Метою стажування є набуття досвіду з виконання професійних завдань та обов'язків, удосконалення професійних знань, умінь та навичок, вивчення та засвоєння нових технологій, техніки, набуття додаткових компетенцій. Строк стажування за договором не може перевищувати шести місяців. Запис про проходження стажування роботодавець вносить до трудової книжки.

Література:

1. Державна служба зайнятості: Рівень безробіття: два показники – два поняття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=230309&cat_id=173564&ctime=133336. – Взято з екрану: 11.04.2014.
2. Закон України «Про зайнятість населення» від 05 липня 2012 року (Із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
3. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1993 року (Із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
4. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08/page5>.
5. РБК Україна: В Україні рівень безробіття в серпні 2013 р. зберігся на рівні 1,6% [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/news/economic/v-ukraine-uroven-bezrobotitsy-v-avguste-2013-g-sohranilsya-17092013112800>. – Взято з екрану: 11.04.2014.
6. Радіо Свобода: Політика. Лідери держав вирішують, як подолати безробіття серед молоді [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/25030404.html>. – Взято з екрану: 11.04.2014.
7. Deutsche Welle: Молодіжне безробіття: в ЄС – як з ним боротися? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dw.de/%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B5>. – Взято з екрану: 11.04.2014.
8. Deutsche Welle: «Молодіжні робочі гарантії» в ЄС вступають у силу 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dw.de/%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B6%D0%BD%D1%96-%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%87%D1%96>. – Взято з екрану: 11.04.2014.